

כוחות ההצלה - ניהול סיכונים בעת רעידת אדמה

חסימת צירים, עלטה, הרס תשתיות, נתק תקשורת - זו רשימה חלקית של מצבי הקיצון שעלולים להתרחש בעת רעידת אדמה ולאחריה. הרשות לכבאות והצלה ערוכה להתמודדות במצבי חירום

מאת עוזי זומר, טכסר משנה

רע"ן בטיחות, הרשות הארצית לכבאות והצלה

על ידי לוחמי אש המצוידים בציוד מיגון אישי מלא, כולל מערכת נשימה פנימית (מנ"פ) ופילטרים, אשר יש ביכולתם להעניק עד 15 דקות נשימה באוויר רווי עשן, כשמכלי הנשימה מתרוקנים. העבודה בלילה תיעשה בעלטה מוחלטת, ולכך יש להיערך עם פנסים בגיבוי מצברים, גנרטורים, עפרונות סימון, סרטים זוהרים ואמצעי אהרה וזוהר אשר אינם מחייבים חיבור למקורות אנרגיה. לצורך התמודדות עם ההצפות המוזכרות לעיל יהיה צורך להשתמש בכלי צמ"ה ובמשאבות להוצאת המים במהירות וביעילות. הפעלתו של אחד מאמצעי החילוץ הנפוצים במערך הכיבוי וההצלה - המנוף - ייתקל בקשיים רבים בתנועה, בהגעה ובמיקום, לפיכך, אין להסתמך על כלי זה.

עקב שינוי בתוואי הקרקע צפויים שיטפונות והצפות שיהיה צורך לחצות כדי להגיע ללכודים ולניצולים. האמצעים היעילים לשימוש יהיו סירות וגלגלי הצלה, שאותם יש להכין מבעוד מועד ולפזר באזורים מועדים לפורענות

פעולה מתמשכת של הכוחות תחייב אספקת מזון, מים וציוד לאורך זמן, ולכך יש להיערך על ידי יצירת מאגרי חירום במקומות מאובטחים. את המאגרים יהיה צורך לשנע לשטחים הפגועים תוך התחשבות בכל נקודות התורפה שהועלו לעיל. שחרור חומרים מסוכנים לאוויר עקב פגיעה במכלי אחסון יצריך הודעה לאוכלוסייה, במידה שיידרשו פינוי וטיפול מידיים. הפגיעה בתשתיות התקשורת תחייב כריזה מוטסת או מוסקת, או שימוש במכשירי רדיו טרנזיסטור בגלי FM. לא בכדי יסתים המאמר בהיבט הפסיכולוגי ובהשפעותיו על אנשי החילוץ. ההשפעות מורכבות מלחצים אישיים - נתק, חוסר מידע ודאגה למשפחה, לחברים ולשותפים, וכן, היחשפות למראות קשים. ההתמודדות עם נושא זה כרוכה, בין היתר, בהכנה ובניתוח מקצועי של שלבי האירוע, בהסתמך על מקורות ברשת ועל אירועים בקנה מידה רחב שהתרחשו בעולם. ■

צלולו של פעמון הזנקת הכבאים בתחנת כיבוי האש קרע את דממת הלילה. תוך כדי ריצת הכבאים אל רכבי הכיבוי והחילוץ הודיע הכרוז על לכודים רבים בבניין רב-קומות שקרס. כלי הרכב החלו לנוע אל שער תחנת הכיבוי ונעצרו מטרים ספורים אחריה. כביש הגישה לתחנה היה גדוש בשפוכת של בניינים שקרסו עקב רעידת אדמה שהתרחשה בדקות האחרונות. זה תרחיש בדיוני, אשר אליו ואל רבים כמותו צריכים כוחות החילוץ וההצלה להתכונן. ברשות לכבאות והצלה בישראל נערכו כמה תרגילים המדמים מצבי קיצון באירועי רעידת אדמה. בבואנו לנהל את סיכוני כוחות החילוץ וההצלה בעת רעידת אדמה, צוות ועולות נקודות רבות למחשבה ולהכנה. התנועה מתחנות הכיבוי וההצלה החוצה תיתקל בקשיים כגון חסימת צירים על ידי בניינים ותשתיות שקרסו, המחייבת היערכות שונה ואפקטיבית: שימוש ברכבי 4*4, שימוש בכלי רכב דו-גלגליים, פריסת כוחות מבעוד מועד, מחוץ לשטחים האורבניים, בפארקים ובשטחים פתוחים, והגעה רגלית לאתרי אירוע עם עגלות ציוד אישיות. הרס תשתית החשמל מחייב מציאת פתרונות למילוי אוויר דחוס במכלי נשימה, וניתן לביצוע באמצעות משאבות ידניות כמו משאבות לניפוח גלגלי אופניים. הרס תשתיות תקשורת ארצי, רחב היקף, יפגע קשות ביכולתן של המפקדות לתפעל ולהעביר הנחיות לכוחות הפועלים בשטח. פתרון אפשרי לכך ניתן לביצוע חלקי ומקומי באמצעות קשר אלחוטי ישיר בין מכשירים, ללא צורך בתיווך אתרים; שימוש במכשירים ידניים לכריזה; שימוש ברצים - כבימי רומא העתיקה - יהיה אלטרנטיבה יעילה לפחות לפרק הזמן הראשון שאחרי הרעידה. עקב שינוי בתוואי הקרקע צפויים שיטפונות והצפות שיהיה צורך לחצות כדי להגיע ללכודים ולניצולים. האמצעים היעילים לשימוש יהיו סירות וגלגלי הצלה, שאותם יש להכין מבעוד מועד ולפזר באזורים מועדים לפורענות. אירועים שבהם הרעידה תוביל להתפרצות של שרפות - במיוחד באתרים שבהם מאוחסנים חומרים דליקים כגז או דלק - יטופלו